

Розділ перший.

Герой приїхав

Вранці 1 листопада 1941 року львівський потяг поволі наближався до чернівецького двірця. Командир розвідувальної чоти першого куреня бригади спеціального призначення Українського Війська хорунжий Дмитро Левицький дивився у вагонне вікно на силуети Чернівців, що виринали зі ще нехолодного сивуватого туману. Три роки його товкла доля і він не був удома. Три роки минуло від того теж осіннього, але холодного і мокрого вечора, коли агенти сигуранци вдерлись до помешкання, де відбувалось ексклюзивне зібрання проводу студентського осередку ОУН. Шандарі та агенти в цивільному фахово крутили хлопцям руки, одягали бранзулетки, били під дих і звично бубоніли стандартне румунське «футуз кручя...».

Пов'язали Ореста Митківського, Теодора Савчука, Іларія Забродського, Василя Безверхого, його найближчих приятелів,

Дмитро Левицький. Уже за ними підуть італійці, румуни, мадяри і решта союзників. А другі — українці! Бо яким би не був самовпевненим і націоналістичним фірер Адольф, а розумів, що без мільйонного Українського Війська, чії полки першими ввірвались у Москву, ще невідомо, чим би закінчилась виправа на Схід.

А поки що Дмитро Левицький їде на один день до Чернівців, аби побачити батька і Генцю, якщо вдасться.

Чернівці скидалися на зоопарк, в якому служники повідчиняли всі клітки і пішли собі геть. Румуни передавали владу українцям. Виліз їм боком 1918 рік: тим самим шляхом, що йшли тоді на Чернівці, румунські війська відходили в напрямку Глибокої, а з Кіцманя в місто входили колони українських частин. Українських військовиків з синіми петлицями, що вказувало їх належність до піхоти, було мало — фронт! В основному йшли зеленопетличники (національна гвардія) і подекуди з чорними петлицями у масках — командос — підрозділи спеціального призначення Служби безпеки України. Румуни, ще недавно люті ненависники всього українського, а тепер — союзнички в Антикомінтернівському блоці, покидали Чернівці згідно з Берлінським вересневим пактом. Президента України Степана Бандеру і маршала Антонеску за стіл переговорів посадив сам Гітлер. Наш президент погодився на певний компроміс і відмовився від претензій на Південну Буковину з Сучавою, зате румунський диктатор тримався стійко, як справжній римський легіонер, аж поки німецький фірер розгнівався і висварив Іоана Антонеску як шкідливого гімназисту, мовляв, що мені з вашої

румунської нафти, якщо не матиму на Східному фронті мільйонної української армії, до того ж боєздатної, на відміну від... Тут Адольф Великий виявив великодушність і не назвав, кого він мав на увазі.

— А хто підкорив Трансністрію? — в'їдливо запитав Антонеску Гітлера.

— Пане маршал, це вже південь Української Держави, — роз'яснював Гітлер. — Що мені з того, що ви нібито взяли Одесу? А якби я не порозумівся з українцями, у нас в тилу з'явилась би їхня повстанська армія, яка б відтягнула на себе частину військ.

— Неодмінно, — посміхнувся Степан Бандера.

— Ну і що? — Антонеску з викликом кинув погляд на Гітлера і Бандеру, який сидів за столом навпроти.

— А то, — скипів Гітлер, — що тоді большевики усіх нас розіб'ють!

— І заберуть у вас не лише Північну Буковину, а й Бесарабію, домнуле, — додав Бандера.

Якось помирились. Румуни погодились віддати не всю Північну Буковину, а лише етнічно українські краї. Це — неподобство, але до часу хай буде так, — мислили українські зверхники. Поки ми союзники, хай...

Хорунжий Левицький від двірця пішов пішки: кортіло придивитися до Чернівців в українській іпостасі. Вівіски на крамницях і кав'ярнях ще подекуди були румунські, але на міській ратуші вже майорів синьо-жовтий прапор та й подекуди з'явилися гасла «Свій до свого по своє». Дмитро зайшов в одну кав'ярню з таким гаслом, яке було наспіх написане на

шматках картону, і далі кривими буквами: «Веселий заклад у Грицька Федюка. Кава, канапки, гарячі страви й різні напої. Просимо українців і союзників». «Цей Грицько, видно, добрий політик», — подумав Дмитро й зайшов до зали. Вона була далеко не порожня як на военний час. Сиділо всякого різношерстого люду. Два статечні сільські газди в кожухах пили пиво і їли оселедці, в кутку біля них стояли їхні батюги, отже, десь надворі мали бути фіри, на яких вони привезли до міста дрова, сіно чи деревне вугілля, випалене в Карпатах тяжкою працею з ризиком для життя. Було з пів десятка дівуль фаху відомого, було кілька поношених паничів, віку й занять невизначених, — без таких не обходиться жодна кнайпа Європи, за шинквасом три румунські офіцери-артилеристи пили коньяк та каву.

— Гаразд, пане хорунжий! — викинув вгору правицю і підбіг до Левицького корчмар Грицько, якому більше би пасувало зватись вуйко Гриць, бо вже мав якийсь рік, до того був ще й погано поголений і з «жалобою» під нігтями. Дмитро завважив, що Грицько добре тямить у знаках розрізнення Українського Війська і по двох срібних ромбах на погонах упізнав у ньому хорунжого.

— Гаразд Гітлер і Степан Бандера! — гаркнув у відповідь Левицький.

— А полковник Мельник не гаразд, пане хорунжий? — задерикувато спитав корчмар Дмитра.

— Гаразд, чому не гаразд, — Дмитро мав добрий настрій і не хотів вимуштровувати знахабнілого Грицька. Румунські офіцери з цікавістю поглянули на нього.

— Гаразд, пане корчмарю, а ще гараздіше буде кава і порція коньяку, — додаючи командних ноток голосу, сказав Левицький і сів за вільний стіл. Грицько, трохи ображений таким непошанівком його буковинського патріотизму, поспішив виконати замовлення.

«Звідки у цього Грицька в несвіжій сорочці справжня арабіка і непідроблений “Мартель”? — думав блудний хорунжий. — Але хайль, тобто гаразд, по-нашому. Гаразд, чому не гаразд, — думав заприсяжний член єдиної об'єднаної ОУН, — адже справою об'єднання “старих” і “молодих” оунівців опікувався сам адмірал Канаріс, шеф найкращої в світі розвідки — абверу. Спочатку з його допомогою було виявлено в обох гілках організації всіх провокаторів і агентів Кремля, згодом розпочались безперервні переговори, а вирішальним чинником процесу, в апогеї якого Степан Бандера і Андрій Мельник подали привселюдно один одному руки, причому Бандера як лівак спочатку був простягнув ліву руку, але вчасно спохопився, стала заява райхсканцлера і фірера Німеччини Адольфа Гітлера, що, мовляв, лише за умов єдиної ОУН може бути Українська Держава. ОУН об'єдналась, Гітлер визнав уряд Ярослава Стецька, який відразу перебрався зі Львова до Києва, і заборонив німцям пхатись до українських цивільних справ, Андрій Мельник очолив Центральну Раду — український парламент, більшість в якому мала ОУН, були представники й інших дрібних партій: вільні хлібороби, націонал-демократи, але до часу хай... Десь під попелом на українському політичному ґрунті ще тліють жаринки розбрату, але небезпека перед поверненням большевизму

змусила усіх достойників хоча б про людське око зберігати монолітну єдність України, уряду, народу і ОУН, тому — гаразд! — гаразд, обізнаний у військових справах (що — підозріло), корчмарю Грицьку, гаразд, союзнички — румунські артилеристи, гаразд, гарно вбрані й підмальовані курви за сусіднім столиком, гаразд...»

Дмитро відчув, що п'яніє, встав, розрахувався і вийшов.